

Smisao života krije se u – brojevima

Zašto je znanosti potrebna filozofija i koja je najvažnija uloga matematike u ljudskome životu? Znamo kako su matematika i filozofija još od davnih vremena iznimno povezane, a filozofske ideje zaslužne su za pokretanje razvoja brojnih matematičkih disciplina. Stoga nije neobično saznati ponešto novo o posebnoj grani filozofije koja postavlja pitanja o matematici. Filozofija matematike će nam dati odgovore na pitanja o povijesnoj i trenutnoj ulozi matematike u ljudskome životu. Pitagora, Tales, Dikearh, Platon, Hipatija, Filolaj, René Descartes i Blaise Pascal su samo neki od najslavnijih filozofa i matematičara koji su nas upoznali s mnogim ljepotama i vrijednostima filozofije i matematike.

Matematika u očima pojedinih filozofa ima jako važnu ulogu. Tales se tradicionalno smatra prvim zapadnjačkim filozofom i ocem znanosti. Bio je prva osoba o kojoj znamo da je ponudila objašnjenja prirodnih fenomena koja su bila materijalističke a ne mitološke ili teološke prirode. On je utemeljio novi, znanstveni pristup i slavu je stekao predviđanjem pomrčine Sunca. Po njemu je nazvan i gemoetrijski poučak u matematici. Pitagoru često smatramo kao prvim "pravim" matematičarem. Vrlo malo se zna o njegovom matematičkom radu. Pitagori je broj apstraktan izraz biti i međusobnog odnosa pojava te mistički odražava harmoniju kozmosa. Za Pitagoru su filozofi bili ljubitelji znanja, a matematika je njegovim učenicima pomogla da razumiju mnoge misterije u svijetu. Svi smo čuli za Pitagorin poučak kao jedan od osnovnih teorema geometrije. Zanimljivo je kako je i Platon, u znatnoj mjeri preuzeo neke aspekte Pitagorina naučavanja, kao što su npr. shvaćanja o besmrtnosti duše i ideja o matematičkoj strukturi svemira. Kao kći aleksandrijskog učenjaka i matematičara, Hipatija je svoj život u cijelosti posvetila učenom djelovanju. Zastupala je neoplatonsku filozofiju te vodila filozofsku školu u kojoj su se okupljali matematičari i nekršćanski filozofi u Aleksandriji. Nagli razvoj matematike počinje u 17.stoljeću. Dvije vodeće filozofske struje, empirizam i racionalizam, pokušavaju objasniti kako se matematika uklapa u prirodnu znanost. René Descartes, francuski filozof i matematičar, uvodi koordinatni sustav i pojam varijable. Dio Descartesove koncepcije obrazovanja temeljio se na činjenici da svi

ljudi imaju pravo na obrazovanje i pristup znanju. Za kraj nikako ne smijemo zaboraviti navesti Gottfrieda Wilhema Leibniza. Kao matematičar, najpoznatiji je njegov doprinos stvaranju suvremenog binarnog sustava i diferencijalnih i integralnih računa, a kao filozof, bio je jedan od najvećih racionalista.

Dakle, može se zaključiti kako je filozofija matematike zaista važna filozofska grana, a kako bismo u potpunosti mogli razumijeti matematiku i prirodne znanosti, potrebno nam je i filozofsko promišljanje o tim znanostima. Kao što je i najpoznatiji teorijski fizičar Albert Einstein rekao: „Um je poput padobrana - funkcionira jedino ako je otvoren.“

Napisala: Lucija Završki